

Seat No. : _____

MF-125

March-2019

B.A., Sem.-III

(EC-I) 202 :Sanskrit

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુ આપેલ અંક ગુણ દર્શાવે છે.

Instruction : Numbers on right hands indicate marks.

1. (a) કવે: સૃષ્ટિ: બ્રહ્મણ: સૃષ્ટિશ્ચ - વિસ્તૃત રીતે સમજાવો. 14

Explain in detail કવે: સૃષ્ટિ: બ્રહ્મણ: સૃષ્ટિશ્ચ ।

અથવા/OR

મમ્મટ અનુસાર કાવ્ય પ્રયોજનોની ચર્ચા કરો.

Discuss કાવ્યપ્રયોજનાનિ according to Mammat.

(b) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી લખો : 4

Choose the appropriate answer from the following options :

(1) કવિની સૃષ્ટિ કેવી હોય છે ?

What is the કવે: સૃષ્ટિ: ?

(a) ક્લેશયુક્ત (b) પ્રલોભનસ્વભાવા (c) સુખદુ:ખમોહસ્વભાવા

(2) કવિની સૃષ્ટિમાં કેટલા રસ હોય છે ?

How many Rasa are the કવે: સૃષ્ટિ: ?

(a) 3 (b) 9 (c) 6

(3) મમ્મટના આધારે કાવ્યનાં પ્રથમ 'હેતુ' નું નામ આપો.

What was the name of first 'હેતુ' according to Mammat.

(a) વ્યુત્પત્તિ (b) શક્તિ (c) નિપુણતા

(4) કવિને શેના અભ્યાસથી નિપુણતા આવે છે ?

(a) મહાકાવ્યના (b) ઈતિહાસપુરાણના (c) બંનેના

From what study the Poet get his expertise ?

(a) From Epics
(b) From History-puran
(c) From both

2. (a) મમ્મટાચાર્યે આપેલ કાવ્ય લક્ષણ વિસ્તૃત રીતે સમજાવો. 14

Explain fully the definition of કાવ્ય according to Mammata.

અથવા/OR

મમ્મટ અનુસાર કાવ્યના પ્રકારો ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

Explain with examples the types of Poem according to Mammata.

- (b) નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો : 4

Fill in the blanks with the appropriate word given below.

- (1) કાવ્યના _____ પ્રકારો છે. (3, 4, 5)

Types of poem are _____. (3, 4, 5)

- (2) ઉત્તમ કાવ્યનું બીજું નામ _____ છે.

Other name of ઉત્તમકાવ્ય is _____ (અવર કાવ્ય, ધ્વનિ કાવ્ય, ગુણી ભૂતવ્યંગ્ય કાવ્ય)

- (3) જે કાવ્યમાં વાચ્યાર્થ ચઢિયાતો હોય તેને _____ કાવ્ય કહે છે.

The poem on which the વાચ્યાર્થ is superior is called _____ poem.

(ઉત્તમકાવ્ય, ચિત્રકાવ્ય, મધ્યમકાવ્ય)

- (4) શબ્દાર્થો સહિતૌ કાવ્યમ્ । આ કાવ્યની વ્યાખ્યા _____ આપી છે.

શબ્દાર્થો સહિતૌ કાવ્યમ્ । is defined by _____. (ભામહઃ, દણ્ડી, વિશ્વનાથઃ)

3. (a) નીચે આપેલ અલંકારો વ્યાખ્યા અને ઉદાહરણ આપી સમજાવો : (કોઈપણ ત્રણ) 12

Explain the Alankars by giving its definition and illustrations any **three** of the following :

(1) ઉપમા

(2) રૂપકઃ

(3) અનન્વયઃ

(4) શ્લેષઃ

(5) નિદર્શના

- (b) નીચેના શ્લોકોમાંથી કોઈપણ બે અલંકારો કારણ સહિત ઓળખાવો. 5

Recognize giving reasons the figures of speech in **two** of the following verses.

(1) લિમ્પતીવ તમોઽજ્ઞાનિ વર્ષતીવાઞ્ચનં નભઃ ।

અસત્પુરુષેવેવ દૃષ્ટિર્વિફલતાં ગતા ॥

- (2) लब्ध्वा तव बाहुस्पर्श यस्याः स कोऽप्युल्लासः ।
जयलक्ष्मीस्तव विरहे न खलूज्ज्वला दुर्बला ननु सा ॥
- (3) यस्य रणान्तपुरे करे कुर्वतो मण्डलाग्रताम् ।
रस संमुख्यपि सहसा पराङ्मुखी भति रिपुसेना ॥
- (4) कमलेव मर्तिमतिरिव कमला तनुखि विभेव तनुः ।
धरणीव धृतिर्धृतिरिव धरणी सततं विभाति बत यस्यां ॥

4. (a) काव्यप्रकाशना द्विकृतृत्वनी सभस्या यर्थो.

14

Discuss the problem of the dual authorship of काव्यप्रकाशः ।

अथवा/OR

आचार्य मम्मटनी विद्यत्ता वर्णवो.

Describe Mammat as a great scholar.

(b) नीचेनां जेऽकां जेऽो :

3

Match the following :

A	B
(1) मम्मटः	(a) मम्मटस्य पिता
(2) जैयटः	(b) वाग्देवी अवतार
(3) भीमसेनः	(c) सुधासागर टीका
